

Republika Kosova
Vlada
Ministarstvo pravde
Kancelarija Ministarke pravde

Br.15/2020

Ministarka pravde,

U skladu sa članom 3 i člana 24 Ustava Republike Kosova, člana 6, člana 7, 55 i 59 Zakona Br. 05/L-31 za opšti upravni postupak (Službeni list br.20/21 jun 2016), člana 5 (stav 6) Zakona br.06/L-010 za Notarstvo (Službeni list, br.23/26 decembar 2018), Zakona 11 (stav 1 i 2), člana 15 i 16 Administrativnog Uputstva MP-Br.01/2019 o načinu polaganja i programa Notarskog ispita, člana 10 (stav 1 i 2) i člana 11 Zakona Br. 06/L-113 za organizaciju i funkcionisanje državne uprave kao i nezavisnih agencija (Službeni list, Br. 7/10 mart 2019), kao i člana 8 (podstav 1.4) Uredbe br.02/2011 za oblasti administrativne odgovornosti kancelarije Premijera i Ministarstvima (22.03.2011) sa relevantnim izmenama i dopunama,

Ministarka pravde donela je ovu:

ODLUKU

1. Poništava se proces Notarskog ispita proglašen dana 19 aprila 2019 godine, od Ministarstva pravde.
2. Sve izvršene uplate od kandidata koji su se podvrgnuli ispitu za Notarstvo prema tačku 1, ove odluke biće vraćene.
3. Obavezuju se Departman Slobodnih Profesija i Departman za Finansije i Opšte usluge za sprovođenje ove odluke.
4. Ova odluka stupa na snagu dana potpisivanja.

Obrazloženje

1. Zakon br.06/L-010 za Notarstvo, u članu 5 i 6 definiše da "Sa podzakonskim aktom, koji donosi Ministar, uređuje se način polaganja Notarskog ispita, rad Komisije, program polaganja ispita i druga važna pitanja za polaganje Notarskog ispita". Član 6 Zakona o Notarstvu.

Dok član 7 istog zakona utvrđuje da Notarski ispit održava se pismeno i usmeno, u sastavu predmeta kako se predviđa ovom zakonskom odredbom.

2. Za sprovođenje ovih odredaba ovog zakona, Ministarstvo pravde dana 19 aprila 2019 godine, objavio je oglas za podnošenje prijave za notarski ispit. Posle toga, bivši Ministar pravde g. Abelard Tahiri doneo je Odluku br. 16/2019, dana 19.04.2019, kojom je imenovana komisija za polaganje Notarskog ispita. 15 i 16 juna 2019, održan je pismeni deo ispita, dok 6, 7 i 8 jula održan je usmeni deo ispita za Notarstvo.

3. Način, organizacija, održavanje i završetak Notarskog ispita utvrđuje se sa članom 5 stav 6, Zakona o Notarstvu. Ova zakonska odredba odnosi se na pravne akte koje donosi Ministar sa ciljem detaljnijeg regulisanja i definisanja procesa, načina, organizacije i završetka Notarskog ispita, uključujući i izdavanje sertifikata za uspešne kandidate, koji su položili Notarski ispit.

4. Administrativno uputstvo MP-BR.01/2019, za način polaganja i programa Notarskog ispita, konkretno član 11 stav 2 utvrđuje da "Notarski ispit se organizuje, održava i završava uzimajući u obzir princip zakonitosti, transparentnosti i objektivnosti sa ciljem obezbeđivanja poštenog procesa". Definisani principi u ovom članu su fundamentalni na osnovu kojih se ocenjuje proces polaganja Notarskog ispita u celinu. Stoga, ti principi treba da se kumulativno poštuju i kršenje jednog ili u celinu ovih principa smatra se grubo kršenje procesa Notarskog ispita. Tako da, uzimajući u obzir postupke komisije za polaganje Notarskog ispita, koja je bila odgovorna za izradu pitanja/pismenih testova i usmenih pitanja, rezultiralo je sa grubim kršenjima ovih principa, zbog činjenice da sa ovog procesa rezultiralo da većina od kandidata koji su položili pismeni i usmeni ispit bili su u porodičnom odnosu sa komisijom za polaganje Notarskog ispita, zvaničnicima vladajućih stranaka, ili rodbine vladajućih stranaka, kao i u porodičnom odnosu sa zvaničnicima koji rade u pravosudnom sistemu. Nezakonitost kao normativna pojava počinje sa kršenjem člana 15 stava 1, Administrativnog uputstva MP. BR 01/2019, za način polaganja i programa Notarskog ispita, koji utvrđuje da "Pismeni ispit održava se u isto vreme za sve kandidate". Suprotno ovoj odredbi podzakonskog akata, Notarski ispit trajao je više od jednog dana, u smislu planiranja, i načina izvršenja postupka održavanja Notarskog ispita, da bi ih identifikovali i prošli od pismenog ispita kandidate u zabrinjavajućem broju, sa političkim, društvenim i porodičnim vezama. Oštećenje integriteta procesa polaganja Notarskog ispita, nastavlja se i u nadzoru ispitnih sala. U vezi s tim član 16, ovog Administrativnog uputstva jasno utvrđuje da nadzor ispitnih sala obavlja se od osoblja Departmana za Slobodne Profesije sa ciljem da ide sve najbolje ispit i otklanjanja eventualnih zloupotreba od strane kandidata (...).

Suprotno ovoj odredbi podzakonskog pravnog akta, relevantna Komisija je obavila nadzor ispitnih sala za Notare.

5. Izveštaj koji je protivzakonito kreiran između odgovornih službenih lica, koji su bili dužni da poštuju principe zakonitosti, transparentnosti i objektivnosti tokom procesa Notarskog ispita, imao je za cilj da budu postavljeni Notari sa porodičnim, političkim i partijskim pečatom, rezultirajući sa kršenjem ovih principa koji teču od Ustava Kosova i zakona koji regulišu delatnost i funkcionisanje državne uprave. U vezi s tim, Ustav Kosova, u članu 3 stav 2 utvrđuje da "Vršenje javne dužnosti u Republici Kosova se zasniva na principima jednakosti pred zakonom svih pojedinaca i u punom poštovanju osnovnih ljudskih prava i sloboda, međunarodno priznate, kao i u zaštitu prava i u učešću svih zajednica i njihovih pripadnika". Dok u članu 24 stav 1 utvrđuje da "Svi su jednaki pred zakonom. Svi uživaju pravo jednake zakonske zaštite, bez diskriminacije". Takođe u stavu 2, ovog člana utvrđuje se "Niko ne može biti diskriminisan na osnovu rase, boje, pola, jezika, političkih ili drugih stavova, nacionalnog ili društvenog porekla, odnosa sa bilo kojom zajednicom, imovine, ekonomskog stanja, socijalnog, seksualne orijentacije, invalidnosti ili nekog drugog ličnog statusa". Ove Ustavne odredbe garantuju jednakost pred zakonom svih pojedinca i njihovu nediskriminaciju u odnosu sa pripadnošću i njihovim političkim stavovima, pola, jezika ili veroispovesti itd. Pojam jednakosti pred zakonom je jedan od najvažnijih principa vladavine prava. Ovo pravo uključuje jednak tretman stranaka od strane institucija i sudova. Stoga, svako pravno ili fizičko lice treba da se tretira bez diskriminacije i isto kao i druge stranke prema kriterijumima utvrđenim zakonom. Pravo na jednakost pred zakonom, ili kako se često kaže, ista zaštita od zakona, predstavlja temelj jednog pravednog demokratskog društva. Suština svakodnevnog sudskog i institucionalnog upravljanja sastoji se u obećanju za jednaku pravdu pred zakonom i u Ustavnim garancijama zaštite, za propisan zakonski proces. Jednakost ili biti jednak, je simbol i podsticaj da se ljudi tretiraju jednako i bez privilegija. Od toga, jasno se argumentira da je bilo različitog tretmana, konkretnije diskriminisan bez objektivnog i racionalnog obrazloženja prema licima koja nisu imali (...) porodične, prijateljske ili političke veze na relativno sličnim situacijama (vidi: Willis V Ujedinjeno Kraljevstvo, stav 48, Presuda ESLJP-a od 11 septembra 2002; Bekos i Koutropoulos V Grčke, stav 63, Presuda ESLJP od 13 marta 2006).

Tako da, princip objektivnosti (nepristrasnosti) i princip nediskriminacije u odnosu sa drugim kandidatima su kršeni od strane Komisije za polaganje Notarskog ispita. Stoga, ova Komisija je napravila kršenje člana 6 i 7, Zakona o opštem upravnom postupku, člana 11 stav 2, Administrativnog Uputstva MP-BR.01/2019, za način polaganja i programa Notarskog ispita, i samim tim je prekršila člana 3 i 24 Ustava Kosova, zbog načina održavanja, organizacije i završetka Notarskog ispita, koji je proces proizveo "uspešne" kandidate u zabrinjavajućem broju, sa porodičnim, prijateljskim i partijskim vezama, koji su mogli da vrše profesiju Notara na šteti opšteg javnog interesa, i na šteti prava građana Republike Kosova. Komisija za polaganje Notarskog ispita, na dalje, je prekršila i drugi princip, dakle principa zakonitosti.

Član 4 Zakona o opštem upravnom postupku jasno utvrđuje da "Javne vlasti postupe u skladu sa Ustavom, zakonodavstvu na snazi, kao i sa opštim upravnim pravilima primenjive unutar svojih nadležnosti i u skladu sa svrhom za koju su date ove nadležnosti". Zakon o Notarstvu i podzakonski akti obavezuju Komisiju za polaganje Notarskog ispita da postupa u skladu sa odgovornostima i zakonskim dužnostima u poštovanju gore navedenih principa koje pružaju zakonitost i legitimnost procesu Notarskog ispita. Međutim, nezakoniti ugovori Komisije za polaganje Notarskog ispita gurnuti (favorizirati) u nezakonski i neustavni način određena lica, u vrlo velikom broju, da budu izabrani za "Notare" na porodičnim, prijateljskim i partijskim osnovama učinili su da se prekrši član 4, Zakona o opštem upravnom postupku i član 7, Ustava Republike Kosova, koji se odnosi na principima na kojima se izgrađuje Ustavni poredak Republike Kosova.

6. U izveštaju Komisije za polaganje notarskog ispita, transparentnost tokom postupka notarskog ispita bila je zabrinjavajuća. Sve to zbog činjenice da je netransparentnost važan element koji treba da se doda oblicima nezakonitih sporazuma kojima se direktno favorizuju određena lica za njihov izbor za "notare" i za eliminisanje druga lica koji nemaju porodičnu, prijateljsku ili stranačku pripadnost. Dakle, u najdubljem argumentu ovog nezakonitog postupanja, možemo dokazati drugi oblik korupcije, počinjenog od strane članova Komisije za polaganje notarskog ispita. Na taj način je jedan od članova odgovarajuće Komisije, tokom zapisnika, izjavio da član ove komisije može imati sukob interesa sa 7 lica, dok su sa druge strane sva ova lica položile notarski ispit bez značajnog praćenja od strane određenog aktera ili faktora. Isto tako, ovaj primer korupcije, transformisan u nezakonito postupanje su pratili i ostali članovi ove komisije, koji su u zapisniku naveli da može doći do sukoba interesa sa određenim osobama, s jedne strane, dok s druge strane, svi ovi kandidati su položili notarski ispit bez izuzetka. Stoga, ovo dokazuje nepobitnu činjenicu nezakonitog sporazuma između članova Komisije i nivoa transparentnosti tokom procesa polaganja notarskog ispita, koji se smatra kao korumpirani proces i krajnije degradiran. Dalje, članovi komisije su, uprkos tvrdnji da mogu biti u sukobu interesa, izradili pitanja za pismeni deo notarskog ispita. Ovakvo postupanje odgovarajućih članova Komisije predstavlja dodatni argument za nepravilnost i nezakonitost ovog postupka. Nezakonitost ove komisije nastavlja se sa ispunjavanjem zahteva prijatelja, porodičnih članova i partijskih zvaničnika za njihovo imenovanje da obavljaju profesiju „notara“, daleko od principa transparentnosti, naročito u suprotnosti sa članom 9 Zakona o opštem upravnom postupku.

7. Zbog toga, zbog nezakonitih i protivustavnih delovanja koje je organizovala Komisija za notarstvo u saradnji sa državnim zvaničnicima, prijateljima i porodicom da bi izabrala osobe iz određenih grupa kao buduće "notare", bile su razne reakcije, uključujući relevantne međunarodne i evropske institucije koje se bave ovom oblašću. Pored toga, Ministarstvo pravde je 6 februara 2020 godine primila pismo Nemačke Savezne notarske

komore zajedno sa Međunarodnom zajednicom notara (UNN) u kojoj se navodi da je aktivno uključeno u ove mehanizme u sprečavanju imenovanja novih notara, koji bi mogli proizaći iz ovog kompromitovanog procesa.

8. Poništenje procesa tokom ispita za notare kao i daljim radnjama vrši se u skladu sa članom 55 stav 1 Zakona o opštem upravnom postupku koji predviđa da je „*Nezakonit administrativni akt iz drugih razloga od onih koji su navedeni u članu 54 ovog člana može se poništiti ili ukinuti, sa ciljem utvrđivanja zakonitosti* ". Takođe, poništavanje notarskog ispita je u korist opšteg interesa i kompatibilnosti sa javnim redom, zbog činjenice da je proces bio nezakonit i neustavan, kršeći osnovna načela navedena u gornjim tačkama, nakon čega je došlo do reakcije javnosti u pisanoj formi na lokalnom i međunarodnom nivou za nepriznavanje notarskih akata od strane zemalja EU, eventualna dela koja su u suprotnosti sa odgovarajućim odredbama Zakona br. 06 / L-10 o Notarima, za priznavanje notarskih akata.

Pravni lek: Protiv ove odluke nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.

Priština, dana 21.02.2020

Albulena HAXHIU
Potpis
Ministarstvo pravde